

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XXV. Tua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

ad legitime præscribendum requisita, quas habere aliquem posse, qui hanc à decimis solvendis immunitatem præterdit, facile cogitanti patebit. Neque enim decimæ tributa rectè dicuntur, à quibus immunitatem præscribere non concedunt jura civilia L. *comperimus Cod. de præscript. 30. annorum*: negant enim SS. Canones, propriè tributa esse decimas, cap. *cum non sit, 33. h. t. & Glossa in cap. tua nobis 26. V. tributa h. t.* Et quamvis juris divini sit recognitio divini dominij, ac de jure naturæ debeat illis necessaria sustentatio, qui spiritualia nobis subministrant, uti ex relato Cap. *pater*, & ex pluribus decretorum textibus *causa. 16. q. 1.* nego tamen, aliter recognitionem divini dominij, aut necessariam ministrorum sustentationem haberi non posse, quàm per præstationem decimarum.

CAPITVLVM XXIV.

A nobis.

PARAPHRASIS.

Nobilis quidam possessiones suas, & fundos ad firmam, sive in emphiteusin locabat alijs, qui cum ex fundis his sibi elocatis, decimas dare nollent, ex Pontifice quærebatur, utrum ad solutionem decimarum ex agris suis sic elocatis, conductor hic esset cogendus: cui quæsito respondit Pontifex, obligari hunc talem ad decimas horum agrorum, nisi immunem se probaverit.

SUMMARIUM.

Quandonam coloni teneantur ad decimas?
 Notandum. Quòd onus sentire debeat, qui commodum sentit, juxta regulam juris §. in 6. Cum ergo conductor talis fundi decimabilis omne habeat commodum, mirum non est, quòd onus decimarum sentire etiam debeat. Aliter tamen discurrendum esset in eo casu, quo pro mercede competente excolendi agri, & pro laboris in operam impensam stipendio, mercenario famulo, velut partiali colono, ut

advertit *Glossa in Clement. 1. V. excolendas hoc tit.* traduntur: quibus in casibus, sicuti agri tales (saltem pro parte,) penes privilegiatos manent, ita ut his agri tales (saltem pro sua parte) fructificent; sic pro sua parte à decimis dandis immunes hi erunt, nisi verba privilegij aliter ponderari debeant, ut advertit relatu *Glossa.*

CAPITULUM XXV.

Tua.

PARAPHRASIS.

Si Imperator concedit alicui possessiones aliquas liberas, ac immunes ab omni onere, utrum hi ab onere decimarum dandarum ex his possessionibus sint immunes, ex Pontifice quærebatur; qui respondit in hoc Cap. immunes, ac liberas à præstandis Ecclesiæ decimis, sub qualunque generalitate possessiones tales concessæ fuerint, non esse, non tantum quòd nulla sit Laicis potestas de rebus Ecclesiasticis disponendi, sed quòd potestas sæcularis, quamvis imperatoria, non possit liberare ab illis, quæ divina constitutione debentur.

SUMMARIUM.

1. *Imperator non potest liberare ab onere solvendarum decimarum, etiam si fundum concedat ab omni onere liberum*
2. *Quo sensu dici possit juris divini obligatio, obligatio decimarum?*

Notandum. Quòd dicatur in ratione pro responsione in cap. hoc relata, liberare non posse Imperatorem ab illis, quæ divina constitutione debentur. Ex quibus verbis inferunt aliqui, quòd decimæ jure divino debeantur, & consequenter nulla contra illas consuetudo aut præscriptio &c. prævalere possit, cum consuetudo, quæ juri divino contraria est, sit irrationabilis, nihil utilis ad derogandum juri divino, aut ad præscribendum contra jus divinum. Rectius tamen alij dicunt, prout *supra cap.*

14. jam notatum, divini juris obligationem hanc dici posse, eò quòd ab Ecclesia secundum imitationem divini præcepti lati in antiqua Lege decimæ institutæ sint; & materialiter spectatæ, ut sunt necessaria, ac conveniens ministrorum Ecclesiæ sustentatio; formaliter tamen spectatas, quoad quotam, decimam scilicet omnium fructuum, ac lucri partem, esse obligationem hanc juris positivi Ecclesiastici, contra quod prævalere potest legitima consuetudo *cap. final. de consuet.* communis hodie Canonistarum & Theologorum docet, & nihil pro contraria sententia, allati textus probant.

CAPITULUM XXVI.

Tua nobis.

PARAPHRASIS.

Graviter conqueritur Pontifex, quòd perversis suis machinationibus Laici aliqui decimas imminuant; vel ex occasione deducendorum prius sumptuum in agricultura factorum; vel quòd suis Ecclesijs, aut alijs pijs usibus, in pauperum etiam subsidium, pro suo arbitratu applicent illas; vel quòd vitæ Clericorum flagitiosâ offensi nolint solvere illis decimas; vel quòd ab Imperatoribus possessiones tales cum omni libertate acceperint: qui si ad Deum attenderent, cujus respectu decimæ solvuntur, & à quo bona omnia proveniunt, in subtrahendis decimis tam temerarij non essent; cum frivola sint omnes illæ prætensiones; & decimæ non tam personis, quàm Ecclesijs perfolvantur, quæ pati non debent, ob vitam flagitiosam Clericorum: neque talibus Laicis ulla sit concessa potestas disponendi de bonis Ecclesiasticis, prout sunt decimæ; nec Deus deterioris conditionis debeat esse, quàm sit alius fundi dominus, cui juxta conventa pacta solvi debet, quod statutum est: & hinc mandat Episcopo Vercellensi, ut omnes, ad decimas perfolvendas obligatos, com-

pellat ad integrè eas absque ulla deductione suis Ecclesijs præstandas.

Notandum. Pleraque in hoc cap. perribus jam nullas esse: sic in cap. priore dictum, Imperatoris concessionem sub quacunque quantitate, & qualitate factam, & decimarum solutione non absolvetur; sic *cap. final. de rebus Ecclesiæ non alien.* dicitur, Laicis non esse disponendi circa Ecclesiastica potestatem; sic in *cap. communi 33. hoc tit.* dicitur, in solutione decimarum, detrahenda non esse prius tributa, & census; vel si prius deducantur, solvenda decimas ex his etiam ab eo, qui in *inducta hæc talia accepit: sic in cap. Pastoralis 23. hoc tit.* dicitur, non esse expensas deducendas in prædialibus decimis, quamvis in prædiorum talium frugiteram magis meliorationem facta sint, priusquam decimæ ex illis solvantur; & fructus alienari non posse, si nondum sint decimati, nisi cum onere solvendarum ex illis decimarum: sic denique in hoc Capitulum Abbas post Suarez advertit, à dandis decimis non excusari vitam flagitiosam beneficiatorum, quibus onus incumbit administrandi Sacramenta illis, qui ad decimas dandas obligantur; cum hæc non dentur in gratiam talium beneficiatorum, sed ad competentem sustentationem, ex Ecclesiæ bonis capiendam; sic Ecclesiæ in suis ministerijs inserviant, *reg. 55. in se. 10.*

CAPITULUM XXVII.

Ex parte A.

PARAPHRASIS.

Abbas sanctæ Columbæ Innocentio III. applicavit, ut, cum Monasterio suo indultum fuerit, de bonis suarum Parochiarum, suis laboribus excultis, decimæ integrè perere, intelligatur etiam per privilegium concedi, ut de novalibus etiam in sua parochia exurgentibus decimas quoque exigere & percipere possit; quod dicitur